

Lectura - factor important al dezvoltării gândirii critice și a competenței de comunicare

Profesor Învățăământ Primar Corneșeanu Ionela Monalisa
Școala Gimnazială Coșoveni
Coșoveni, Dolj

Motto

Nu poți să-i spui unui copil „Citește!” sau „Iubește!”... Trebuie să-și dorească singur asta! Verbul „a citi” nu suportă imperativul!

Trăim într-o societate în care interesul pentru lectură al tinerilor pe care îi formăm este din ce în ce mai scăzut, în principal din cauza avalanșei de informații provenită din mass media, a dezvoltării fără precedent a tehnologiei care atrage tot mai mult atenția tinerilor și nu oferă întotdeauna cele mai bune soluții pentru problemele lor. Lectura ocupă un loc important în devenirea umană și în formarea personalității. Ea trebuie să fie o necesitate, și nu o obligație, așa cum este percepută de unii tineri astăzi. Experiența didactică pe care am acumulat-o până în prezent îmi dă voie să afirm cu tărie faptul că interesul pentru lectură se formează în primii ani de școală, atunci când copilul interacționează pentru prima dată cu cărțile, când plăcerea de a citi nu este încă umbrită de acțiunea nefastă a jocurilor la calculator și a internetului. Școlarii mici pot fi motivați prin povești în care realul se împletește cu fantasticul, lăsându-le imaginația să creeze tot felul de scene interesante, prin povestiri concrete despre fapte reale în care trăsături pozitive ale personajelor îi ajută să înțeleagă bunătatea, cinstea, corectitudinea și respectul sau prin texte științifice care le oferă informații valoroase despre lucruri interesante și plăcute, despre viața unor plante și animale etc.

Modalități de stimulare a interesului pentru lectură

Cartea îi poartă pe elevii prin lumea minunată a cunoașterii și este foarte important ca ei să învețe să conștientizeze valoarea lecturii încă de când sunt micuți, pentru ca motivația pentru citit să nu se diminueze nici când vor crește. Stimularea interesului pentru lectură reprezintă o cerință fundamentală a ciclului primar, și trebuie să

se realizeze treptat, fără ca elevii să se simtă supraîncărcați de teme suplimentare care nu vor avea decât o influență negativă asupra lor și îi vor determina să refuze cititul mai târziu. Câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură pe care le-am aplicat la clasă pe parcursul anilor școlari anteriori, dar și în acest an școlar sunt:

1. Organizarea unei mini-biblioteci a clasei, unde copiii au putut avea acces la cărți dintre cele mai diverse, cu povești ilustrate, basme, poezii. Elevii au folosit aceste cărți pentru a face cunoștință cu lumea poveștilor, dar și pentru a recunoaște litere (înainte de învățarea cititului- clasa pregătitoare);
2. Am acordat o atenție deosebită lecturii în clasă, citindu-le elevilor mici povestiri, după care am realizat apoi dramatizări. Elevii au fost foarte încântați de jocurile propuse;
3. Le-am cerut elevilor să alcătuiască albume pentru fiecare scriitor studiat, cuprinzând expresii artistice, informații despre viața scriitorului respectiv, alte opere scrise de acesta, toate sub formă de imagini sau citate, stârnind în acest fel curiozitatea, interesul și dragostea pentru lectură a elevilor mei;
4. Am invitat părinții să participe alături de copiii lor la șezători literare, demonstrându-le cât de important este pentru elevi să citească din plăcere. În cadrul unor astfel de activități, am prezentat elevilor (și părinților) ghicitori literare, diafilme, expoziții de carte etc. Elevii au fost stimulați să demonstreze că pot mai mult, fiind îndemnați să recite, să povestească sau să interpreteze roluri;
5. Am organizat vizite la teatrul de păpuși, pentru ca elevii să poată viziona opere literare studiate la clasă din perspectiva artei actorului, astfel încât ei să cunoască comportamentul de scenă și să aplice acest comportament în dramatizările realizate la clasă;
6. Le-am cerut elevilor să realizeze desene inspirate din poveștile citite, stimulând imaginația și creativitatea, dar și îndemânarea artistică. Aceste desene au completat albumele realizate de ei.
7. Am consemnat pe un panou în sala de clasă lecturile citite și am expus unele dintre produsele realizate de elevi;
8. Am făcut recomandări cu privire la lectura suplimentară a elevilor.

Dezvoltarea competențelor de comunicare și a gândirii critice prin lectură

Competențele de comunicare ale elevilor noștri nu pot fi dezvoltate decât printr-o abordare adecvată a orelor de lectură, prin implicarea activă a tuturor elevilor în procesul de învățare. Înainte de a-i învăța să citească însă este necesar să îi învățăm să iubească cititul, pentru ca atunci când cunoștințele lor se îmbogățesc să se adapteze cu ușurință cerințelor și să înțeleagă conținutul citit. Prin lectură, vocabularul elevilor devine mai viu, mai colorat, imaginația lor își extinde granițele, devin capabili să poarte o conversație, își îmbogățesc cunoștințele despre lume și despre viață.

La clasele mici, textele din abecedar trebuie analizate și comentate, apoi se recomandă lecturi scurte, pe baza cărora se vor purta discuții. Elevii trebuie încurajați să formuleze întrebări și să găsească răspunsuri, să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate, să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite, să recunoască personajele dintr-un text citit sau scene din textul respectiv în imagini, să așeze în ordinea succesiunii evenimentelor ilustrații. Lectura nu trebuie impusă. Dimpotrivă, trebuie găsite mijloacele prin care elevii să ajungă să o considere ca fiind o necesitate și ca act de libertate a gândirii.

De o mare importanță pentru dezvoltarea gustului pentru citit al elevilor este și implicarea părinților, prin implicare înțelegând însă nu doar ca părintele să îi ceară elevului să citească, ci să citească împreună, explicând ceea ce copilul nu înțelege, comentând faptele împreună, purtând discuții despre ceea ce l-a impresionat mai mult pe copil. Părinților le revine responsabilitatea de a urmări acasă interesul pentru lectură și atitudinea față de aceasta, de a stimula gustul pentru citit prin exemplul propriu, de a-l ajuta pe copil să procure cărțile necesare de la bibliotecă sau chiar de la librărie. O implicare activă a părinților este benefică pentru elevi prin faptul că părintele este primul sfătuitor, este cel care îl îndrumă spre cunoaștere, care petrece cel mai mult timp împreună cu copilul.

Prin lectură se dezvoltă gândirea critică a elevilor. Ei vor învăța să aprecieze personajele pozitive și faptele lor, să critice personajele negative și comportamentul acestora, să facă analogii, să compare personaje sau fapte, să emită ipoteze, să reflecteze asupra evenimentelor descrise, să intre în pielea personajelor pentru a putea interpreta un

rol. Gândirea critică este avantajată atunci când elevii sunt puși să poarte conversații pe baza subiectului unui text citit, să aducă argumente care să le susțină punctul de vedere, să își motiveze opiniile, să descopere singuri fapte, consecințe, întâmplări care au legătură cu textul citit.

A-i face pe elevi să iubească lectura este o mare artă, iar învățătorul trebuie să dirijeze treptat, dar cu pași siguri drumul elevilor spre reușită. Acest lucru presupune o muncă asiduă, dar merită să vedem cum micuții noștri merg spre bine, cum reușesc să asimileze plăcerea de a citi, cum devin capabili să comunice mai bine, folosind cuvinte noi și expresive.

Bibliografie:

1. Fotin Alexandrina, *Stimularea interesului pentru lectură a elevilor din ciclul primar*, (*Orizont didactic-revistă educațională*), aprilie 2011
2. Stancu Liliana, *Stimularea interesului pentru lectură*, (*Orizont didactic-revistă educațională*), aprilie 2011
3. Boudi Melania, *Educarea interesului pentru lectură*, (*Orizont didactic-revistă educațională*), aprilie 2011
4. Tatiana Cărtăleanu, Olga Coșovan, *Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice*, Prodidactica, Chișinău, 2003